

بازار ایرتسی — ۱۱ آگستوس ۱۹۲۷

جلد : ۸

دردنچی سنه — نومرو ۹۱

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
یوردی یاننده کی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیری
محمد مسیح

مجله دردنچی

آبونه شرائطی : سنه لکی ۲۵۰
آلتی آیانی ۱۲۵ ، فوق العاده
نسخه لرایجون ۳۰۰ و ۵۰۰
غرو شدرد .

مجموعه مزه یئتتجه طبعی تنسیب
ایدله بن ازلر اعاده ایدلمز .

هر آبلک برنجی دارده بشنجی کونلری جیفقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرئی مجموعه در .

اجتماعيات

افنديک فلسفې

- ۷ -

بديلي مؤسسه

جمعيت حياتي وجوده کيترن مؤسسهردن
بري ده بديناميدر .

نفيس صنعتلرک اجنابي وارلني تکرين ايتکده کي
يوکک، ايتجه قدرتي ديکر مؤسسهرله اولجوله يه يک
درجه ده بويوک موؤتزد. چونکه فردک روحنده
« بديلع » اولان اک انسانى ميبلي ، بو اک
دروني اولان دويغوسى تظمين ايده جک اولان
اک علوى ، اک روحانى غايه ني تامين ايده جک،
فرده بواک دروني اولان ذوق ايتجنده اصل کندن
بنلکني بولورده جى اولان عامل بديلي مؤسسهدر.
بر جمعيتک وارلني ديکر لري نظر ندره . بو تون
يوکک لک لکيه ، بو تون ايتجه لکيه کوستره جک اولان،
وبر جمعيتک اصل کندن لک اولان دروني دويغولريک
کوزهللک لک لري ، ايتجه لک لري ، باشقا قلترني اک
ايتجه فرقليله ميدانه قوبه جى اولان خصوصيتي
نفيس صنعتلرني تشکيل ايده جک اولان بديلي
مؤسسهيدير .

نفيس صنعتلر آراسنده مثلا ادبيات مى
ذوقک لاني ، و جمعيتک دويديني « کوزهلک »
حياتک اک بيلغ ترجانيدر . ديه يبارکه فردک
لاني ، کندن دروني اولان دويغولريک ناصيل
ترجاني اولور ، وفرده کندن افاده سيله ناصيل
شخصيتک درجه سي تين ايدرسه ، بر جمعيتک
لساني ده او جمعيتک ايتيدير ، و اجنابي حياتک
بديلي ذوق او جمعيتک تئيل تصوير درجه سيله
اولجولور . عاذا فردى حياتک ناطقه سي لسان ،
اجنابي حياتک ناطقه سي ادبياتدر ديه يبار .
ديکر نفيس صنعتلردن موسيقي ، رسم ،
هیکلتر اشاق ، الخ کي هر ي مى ذوقک بو
ساحلرده کي اصل ، باکر تجيللري کوستره جک
اولان قسملره اجنابي حياتک فردى وجدانلره
ياردانيني بديلي هيجانلرک ، روحانى خاذه لرک
تجوجندن عيار ندر .

بو تون دولاي بر جمعيتک مدنيت سويه سي اک
زياده نفيس صنعتلر ندرکي تکامل درجه سته کوره
اولجولور .
فردى حياتک اک قولاي ، اک الوريشلي ، اک
کوزهل برطرزده ، دوامى تامين ايده جک اولان
صناعت مسلک لريک ترقيسي تامين ايدين اک
بويوک ساني ده بيه نفيس صنعتلرک اجنابي حياتکدي
تکامليدر . چونکه بر جمعيتک نفيس صنعتلري
نه قادر تکامل ايدرو ، و اجنابي وارلنک بديلي
اولان احتياجلارني نه قادر تظمين ايدرسه ،
فردى حياتک داه اهنکي ، داه الوريشلي بر
صورتده دوامى تامين ايده جک اولان صنعت

مسلک لري ده بو تکاملدن اودرجه متاثر اولورق
توق ايدرلر . واقعا فردى اولان هر تورلو احتياجلري
باشا رده جى اولان صنعت مسلک لريک بو احتياجلري
اک کوزهل برطرزده تظمين ايتني فردک روحنده
باشقا بر ذوق ، باشقا بر انصراح اوبانديرر ، و بو ذوقک
تلقين ايده جى علاقه فرده جيمه قارشى آراتق
زوال بولماز برمايت آيپر .

عائلي بديلياتي

اکي « عائلي جمعيت » زمانده ديکر اجنابي
مؤسسهرده اولدني کي بديلي مؤسسده مى
ذوق کوستره مدن اوازى ، اجنابي حياتک بديلي
هيجانلري تظمين ايدرسه ، وفرده ايله جمعيت
آراسنده بوجهدن رايظه قالمش برمايت ايدر .
ذانا عائلي طبقه سي ايله ، خلق طبقه سي
آراسنده مى ذوق کوستره مى لازم کلن بديلي
خاذه لر اعتباريله عصرلجه مدت دوام ايدين درون
اوچوروم بو تون ايلري کاوردى .

مثلا « عائلي ادبياتي » صرف عائلي طبقه سته
خاص اولان ذهنيته کي توليد ايتديکي موهمومله ،
عتمه لرک و ديکرى خرافه لره دولو ، قصيده ، نعت
مدحيه الخ کي مشخص وقايي تصوير ايدين بعضي
قسلر مستتتا ديکر لري اجنابي حيات ايله هيج
بر علاقه سي اوليان خيالى ، مسکين ، غير اخلاق
اغراق لري ، صحنه لري ، ماجرا لري ترم ايدين
« ديوان ادبياتي » ندين عيار ندر ديه يبار .

صرف ادبي اوقاي اعتباريله يوکک بلارلري
احتوا ايدين فصولي ، نقي ، نديم ، الخ . کي
بويوک شاعر لرک بو اوصافي خاذه اولورق ايتجه جى
اولان شعرلردن باشقا سنده عيني زنکين تشييلرک
متا ديا کي تکر ندرن باشقا برشي بولونماز .

بو تون بونلره صرف ادبي اوقاي اوزدر ابداع
ايدش اولان ادبي موضوعلردن باشقا مى ذوق
اوقشاهي ، اجنابي وارلنک ناطقه سي تجيللره
تکون ايتکده ، و ييتمز توکمنر نظر ايتيله هر
دفعه سنده روحلري کندنن کچير برطرزده
امثالز کوزهللک ياراعنده اولان لوحه لردن
الهام آلهرق جمعيتکدي بو مستتتا بديله لري فردله
تلقين ايده جک ، و بو صورتله اک مونس ، اک
روحه ياقين کوزهللکک منبي اولان جمعيت
حياتک اوکندنه مخصوص اولان مستتتا تجيللري
ايتجه روحلري غني ايده جک اولان اامى
ترناره تصادف ايدنر .

نفيس صنعتلرک ديکر قسملر ندرده مى ذوقه
کوره ابداع ايدش اولقدن زياده ملر بر وارلنک ،
ابداعدن زياده تقليدک بديلي خاذه لري کوستر
طرزده وجوده کيتيلش آبدلر نظره چاريار .

تورک بديلياتي

حالبوکه جمعيت « تورک جمعيت » اولدنه کوره
تورک بديلياتک تورک مى ذوقى کوستره مى
لازم کايردى .

ايتيه بو تون دولاي « عائلي ادبياتي » يانده

تورک روحنک ادبي ذوقى کوسترن « خلق ادبياتي »
عصرلجه مدت کندن ساهه سنده اک کوزهل ،
اک مى برطرزده خلقک دويديني بديلي هيجانلري
ترم ايتش ، معيى تخيله ک ياراندني بديلي
انموذلرک الهام ايتديکي اک کوزهل خيالري
تصوير ايتشدرو . ساز شاعر لري ، عاشق ادبياتي ،
الخ کي قسملره آيديلان خلق ادبياتي بو صورتله
عائلي طبقه سنک مى ذوقه ايتيى اولان بابانجي
ادبياته مقابل ، صرف خلق دويغولري ، خلق
الهام لري ، الخ يته کندن نوز لسانده ترم
ايدرک تورک روحنک بديلي هيجانلري تظمين
ايدن مى وارلنک بديلي مؤسسهي اولورق
دوام ايتشدرو .

تورک بديلياتک اک روحانى ، اک دروني ذوقى
کوسترن موسيقي سي ده تورک روحنک دويديني
کندنه خاص اولان اک ايتجه اک يوکک بديلي
هيجانلري ترم ايتشدرو . ديکر نفيس صنعتلر ده
تورک وارلني اک کوزهل آبدلر ياراعشدر .

تورک مى وارلنک قدسي ييکلرجه سته لره
وارد يفته کوره تورک روحنک کندنه خاص اولان
کوزهلک دويغوسنک ميدانه قومش اولسي لازم
کلن آبدلر بولونماسي قابل دکلدي . ايتيه صو ک
زمانلره ميدانه چاقارلش اولان طرفانه عفر ياني
تورکلرک ناصيل کندنه مخصوص يوکک بر بديلياتي
اولدني کوستردى .

کندلک سلجوق تورکلريک ، خاوازم تورکلريک ،
ايلخانلريک ، ميورلريک ، الخ آکادولود ،
تورک تانده ، حق هندستانده ، الخ وجوده
کيتير دکاري آبدلر تورکلرک ناصيل بديلي بر ذوقه
صاحب اولدنيق ايتاب ايدرو .

بوکون الاق مستتتا خصوصيتنى محظه ايتکده
اولان ، و کندنه مخصوص کوزهللکيه هر طرفه
قيمت بولان تورک خاليجياني ايسه مى ذوقک
عصرلرک جرياييله زوال بوليان کندنه مخصوص
اصليتي ، بکارتى کوستر .

بديلياتده انقلاب

شوالده بوکونکي بديلياترک مى ذوق بولسي ،
وصنت تخيله سنک ياراتانجي ازلرده بو ذوقک
حاکم اولسي ، بو ذوقه کوره جمعيتن آله جى
کوزهللک لري فردله تلقين ايتني لازم کاير .
چونکه بديلي ساهه ده وجوده کلجک اولان انقلاب
هر شيدين اول مى ذوق بوق ، مى وارلنده
تجلى ايدين کوزهللک لري تصوير و ترم صورتيه
بديلي هيجانلري تظمين ايتيه باشلامقدرو .

ادبياترک آرتق مى وارلنک کوزهللک لري ،
اجنابي حياتده تجلى ايدين و ايتکده اولان اوپيتمز
توکمنر بديلي لوحه لره نظر تي چورمسي ، مى
وارلنده کي امثالز کوزهللک لري ، يوکک لک لري
حس ايتسي و بودودون متولد هيجانلري تصوير
ايتني لازم کلير .

بوده ادبیات ترک کرک لسان ، کرک موضوع اعتبارله تورک روحنک کندیته مخصوص اولان دیونولردن ، تورک وارلقی روحلری باشقا بر جاذبه ايله تسخیر ایدمک اولان مستننا تجلیلردن مایم اوانی ، و بو اهلانک و برهمنکی موضوعلری عینله نیک بلانمجنی الک بدیع خیالارله سوسله یوک ملی وارلقک رووژی هرانی تسخیر ایتمک اولان الک نفیس صفحه لری ، الک کوزله لوحلری ترنم ایتمک اولور .

کندلک موسیقیلرکده موضوع اعتبارله ملی حیاتک اولمشتای تجلیلرکده روحانیکی ، یوکسلکی بوتون اینجلیکی ، بوتون کوزلرکده روحلره و برهمنی ، و شیعندی یقادر خلق دیونولری ترنم ایتمک اولان « خلر » ک بوکونکی اصول ایل « آهنگلر برهمنی » عصری بر ماهیت آلماسیله و بوسورته تورک روحنک عصرلرک جریانی آراستیده یکدیکی ملی ذوق بوکونه کوره قطعی ایتمک اولور . زمامتی ، معماراتی ، هیکلر ایشاق ، الخ کبی دیگر نفیس صنعتلرکده اهلانلری هب بوله ملی وارلقن آلهرق ، ملی ذوق وجوده کتیره چکلی ایدمک کندیته مخصوص اولان اصلیه ، بکاریه کوسترملره اولور .

حرکتک « الک کندیترک » ، و ملی ذوق کوسترک کندیترک دولانی الک درونی دیونولرک جریانی اولقی اعتبارله الک بولک ، الک ایتمه و وسوسه ملی اولان بدیع ایتیمک اجنای وارلقی تصور وترن ایدر ملی ماهیتی آلمی ، و بوسورته بدیی هیکلرکده قطعی ایدن بو مستننا و وسوسه ک بالخاصه معاصر مدینه کندی موقعی بولسی ، مملکت ، انقلاب اولادی اولان بوکونکی کنج صنعتکارلردن بکلور .

فیل نمته الله

استانبول دالاقوننده معلق مدونی

ازمیر - ۹ ایلول

فلسفه

نیرنک « صیاح قزلبلی » اسمی ائتمه
منتخب بارچالار [۰]

۴۳۱

معارضلرک اعتقادی . الکذکی قافالریله نه درجده اینجه ویا قایا اولدیغنی آکلامق ایچون برمهیار واردر : مخالفلرک فکرلری نه شکله ادراک و خارجیه قارشئ تصور ایدیورلر ؟ — بو فرصته هر ذکک طبیعی درجه سی میدانیه جی قاجدر . جدأ عارف اولان برکشی ، طبیعتی اقتضای اولارق مخالفی ایده آلیزه ایدوب اونک مخالفتی لکدن عاری ، صاف برحاله کتیرر . آنجاق قارشینده کنی بارلاق سسلاحی بر اله یایدقن صوکرک اونکله چارپیشیر .

۴۳۴

الاناس . متواضع منظرلر بو یوکلر ساملری جذب ایتدیکی کبی ، کوچوک رساملرده نادر و عتقتم منظرلر یاشنده قوشارلر . چونکه طبیعتک و بشریتک عظمتلی احوالی ، کوچوک ، وسطی و حریم انسانلر ایچون اناس ایتمه لیدرک موضوعک حشمتی اثرک و کورتلکنی قاپاسین . بو یوک صنعتکاره کنج ، او ، کندیسی ، ساده و متواضع شیلر ایچون اناس ایدر .

۴۴۲

قاعده . « قاعده یی دایما استنادن دها مراقفی بولدم . » بولهجه دوشونن ادراک بولنده جوق ایلر یامش ، حقه ایرمشدر .

۴۴۳

ترتیب . یاواش یاواش تحصیل و تربیه مرک الک بویوک نقصانی بولدم . هیچ کیمسه یالکیز لغه تحمل ایتکی نه اوکره نیور ، نه اوکره تیور ، ناده اوکره نمک چالیشور .

[۰] ترجمه ایدیلن بارچالر مذکور اثرک یشنجی کتابیدن سیچلمشدر . نومرولر ، ترجمه یی اصلی ایله مقایسه ایتک ایستین قارنه بر سروت اولمسی ایچون محافظه ایدیشدو .

۴۴۴

مقاومت قارشینده حیرت . بزم ایچون هر هانکی برشی شفاف برحاله کلدیکی آدده ، آرق بر مقاومت کوستریمه چکی ظن ایدر . لاکن نظر لریمز بر طرفدن دیکرینه چکدیکی حالده کدیتمز ، کجوب کیدمه یجه بومقاومت قارشینده حیرت ایدر . ایشته بو ، جام یخره اوکنده جبر پندان سینکک حالندن باشقا برشی دکلر .

۴۷۵

آغیرلاشمق . اونی طایجاز میسکز ؟ کندیته نه قادر ثقل طاقارسه طاقین ، نه هبسنه رغماً یوکله ریکدر . کندی قانادیکز جلیز اولدینی ایچون ، طاقینسی وار دیه ، اونی آشاغیده قالاچق صاندیکز .

۵۲۳

سؤاللر . قارشینک زده هر هانکی برشیئی نظر دقتمه عرض ایدر ، شولهجه صورمالی : ستر ایتک ایستمدیکی ندر ؟ نظری نلردن آیریمق ایستمدیور ؟ هانکی فکری او یاندیرمق آرزو سنده در ؟ صوکرک دها ایلری کیمه لی : ساخته کار لفته نه در جمه فوق اولدی ؟ وهانکی قطله ده چوروک باصدی ؟

۵۲۵

مدحک تأثیری . مدح و ثنا قارشینده بعضیسی محجوب اولور ، بعضیسی کستاخ !

۵۲۸

نوادردن . بعضی خصوصانده دیکر بر شخص حقنده حکم ایتمکدن امتناع ایتک وحتی اونی دوشونمک ایچون بیهلر نفسه مساعده ایتیمک بویوک برانسانیت حسنه دلالت ایدر .

۵۴۱

ناصیل قایلناشالی . آهسته آهسته ، بر مجور کبی قایلناشوب کاله ایروب قلق

۵۵۵

الک کوچوکری بیهل کانی . اهمیتیز کوچوک وقعه لر یله بزه درین ایزلر براقه بیلیورسه ، بویوکردن قاجالی یز . دها دغو روسی بر متفکر ، هانکی وقواتی یاشامق ، هانکی لری